

**MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PREZÍDIUM POLICAJNÉHO ZBORU národná kriminálna
agentúra národná protidrogová jednotka**

**Správa o stave a vývoji drogovej scény na území Slovenskej
republiky v roku 2016**

Bratislava 2017

Obsah

<u>Úvod</u>	3
<u>1. NAJČASTEJŠIE ZNEUŽÍVANÉ OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÉ LÁTKY A PREKURZORY</u>	4
1.1. <u>Marihuana a jej produkty</u>	4
1.2. <u>Metamfetamín (pervitín)</u>	7
1.3. <u>Kokaín</u>	9
1.4. <u>Heroín</u>	10
1.5. <u>Syntetické drogy a nové psychoaktívne látky</u>	11
1.6. <u>Látky s anabolickým a iným hormonálnym účinkom</u>	13
1.7. <u>Iné zneužívané látky</u>	15
1.8. <u>Prekurzory</u>	15
<u>2. DROGOVÁ SCÉNA PODĽA REGIÓNOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY</u>	17
2.1. <u>Bratislava (Bratislavský kraj)</u>	17
2.2. <u>Západné Slovensko (Trnavský, Nitriansky a Trenčiansky kraj)</u>	18
2.3. <u>Stredné Slovensko (Žilinský a Banskobystrický kraj)</u>	20
2.4. <u>Východné Slovensko (Prešovský a Košický kraj)</u>	21
3. <u>SPOLUPRÁCA NA NÁRODNEJ ÚROVNI</u>	23
4. <u>SPOLUPRÁCA NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI</u>	24
<u>Záver</u>	26
PRÍLOHA	28

Úvod

Drogová trestná činnosť zahŕňa nedovolenú výrobu omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi, ďalej trestné činy šírenia toxikománie, neoprávneného zaobchádzania s liekmi, liečivami a zdravotníckymi pomôckami, neoprávneného zaobchádzania s látkami s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom a trestné činy falšovania liekov a zdravotníckych pomôcok, pričom osobitnou kapitolou sú prekurzory a anaboliká.

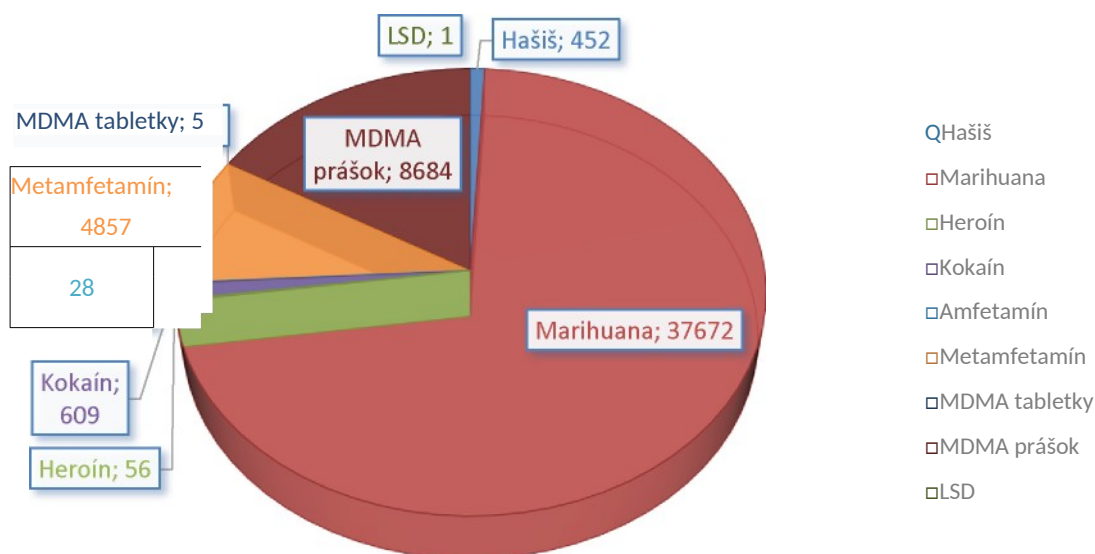
Drogová scéna na Slovensku prešla v období po roku 2000 výraznými zmenami. V súčasnosti jej vývoj kopíruje v podstatnej miere vývoj v európskych krajinách, avšak za výskytu „národných“ osobitostí. Už niekoľkoročné časové obdobie patria na Slovensku medzi najčastejšie zneužívané omamné a psychotropné látky marihuana, metamfetamín (pervitín), kokaín, heroín a syntetické drogy, vrátane nových psychoaktívnych látok.

V súvislosti s drogovou trestnou činnosťou často dochádza aj k páchaniu sekundárnej kriminality. V prípade konzumentov drog sú to najmä majetkové, mravnostné a násilné trestné činy spojené s potrebou zaobstarania si finančných prostriedkov na drogu alebo „vyrovnávania si účtov“ alebo protiprávne činy majúce charakter priestupku. Organizátori trestnej činnosti sa zaoberajú páchaním legalizácie príjmov pochádzajúcich z drogovej trestnej činnosti.

Graf č.1

MNOŽSTVO VYHODNOTENÝCH OMAMNÝCH LÁTOK

V GRAMOCH ZA ROK 2016

1. NAJČASTEJŠIE ZNEUŽÍVANÉ OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÉ LÁTKY A PREKURZORY

1.1. Marihuana a jej produkty

Drogou číslo jedna na celom území Slovenska je marihuana. Kým na začiatku 21. storočia bolo Slovensko krajinou, kde sa pestovali rastliny kanabisu pre potreby slovenských užívateľov, od roku 2009 dochádza k pestovaniu väčších objemov a následnému vývozu marihuany do zahraničia. Operatívne informácie naďalej potvrdzujú, že Slovensko je v súčasnosti v prípade marihuany zároveň aj tranzitnou krajinou, t. j. droga je cez naše územie pašovaná ďalej do zahraničia, predovšetkým do Maďarska a Rakúska.

Rastliny kanabisu sú v súčasnosti pestované tzv. indoorovým spôsobom v pestiarniach s vytvorenými laboratórnymi podmienkami a vo voľnej prírode.

Indoorové pestiarne na Slovensku môžeme rozdeliť na:

- malé - určené na domáce pestovanie rastlín, resp. pestovanie menších objemov,
- profesionálne - určené na produkciu veľkých objemov v profesionálnych laboratóriách.

Malé indoorové pestiarne sú budované väčšinou v bytoch, prípadne vo vyhradených častiach rodinných domov alebo v garážach a ich produkcia je určená pre úzky okruh konzumentov a vlastnú potrebu. Technické vybavenie, hnojivá a priesady si zabezpečuje pestovateľ a zvyčajne aj majiteľ objektu prostredníctvom internetu alebo v growshopoch, prípadne predajniach záhradníckych potrieb. Vyskytli sa aj prípady pestovania kanabisu v špeciálnych stanoch umiestnených v záhradách.

Informácie získané operatívne - pátracou činnosťou príslušníkov Policajného zboru naznačujú existenciu profesionálnych indoorových laboratórií aj u nás. Pri indoorovom spôsobe pestovania kanabisu v profesionálnych laboratóriách je možné dosiahnuť produkciu niekoľko desiatok kíľ marihuany v jednom pestovacom cykle. Približne do roku 2011 boli všetky rastliny pestované v pestiarni v jednom rastovom štádiu, v súčasnom období sú objekty pestiarne rozdelené na viac častí, v ktorých sú pestované rastliny v rôznych rastových štádiách. Vyskytli sa prípady, keď páchatelia založili sieť pestiarní vo viacerých prenajatých objektoch.

V oboch prípadoch, či už v malých alebo profesionálnych pestiarniach, sú rastliny pestované v zemine. Hydroponický spôsob pestovania aj keď redukuje typický zápach, čím sa znižuje riziko odhalenia, predpokladá vysoké náklady na budovanie pestiarne a odborné znalosti. Z týchto dôvodov je aj na Slovensku uprednostňované pestovanie rastlín kanabisu v zemine. Koncentrácia účinnej látky THC v takto dopestovanej marihuane sa pohybuje od 18 % účinnej látky vyššie.

Vzhľadom na klimatické podmienky a vysoké riziko odhalenia, bol kanabis pestovaný aj outdoorovým spôsobom, avšak v podstatne menšej miere. Riziká spojené s poškodením rastlín vplyvom počasia alebo odhalenia sa snažili páchatelia eliminovať napríklad pestovaním zvláštnych odrôd, špeciálne vyšľachtených pre tieto podmienky, predovšetkým v záhradách rodinných domov, ktoré nie sú vhodné na indoorové pestovanie. Potvrdili to aj prípady pestovania metódou tzv. autofloweringu. Využívané boli samoopelivé odrody rastliny kanabis, dorastajúce do výšky približne jedného metra tvoriace menšie množstvo listov, avšak väčšie plody - šišky. Nevýhodou outdoorového spôsobu pestovania je aj nižší počet pestovacích cyklov ročne. Touto metódou dosiahnu páchatelia maximálne dve úrody ročne, kým v prípade indoorového pestovania dosahujú páchatelia maximálne štyri úrody za rok.

Páchatel'ov drogovej trestnej činnosti súvisiacej s marihuanou pôsobiacich na Slovensku môžeme rozdeliť na páchatel'ov:

- vietnamského etnika, zaoberajúcich sa najmä produkciou marihuany získanej z kanabisu pestovaného indoorovým spôsobom, pričom výsledný produkt je určený sčasti pre domáci trh a vo väčšej miere na vývoz mimo územie Slovenskej republiky, buď s trvalým pobytom v Slovenskej republike alebo s trvalým pobytom najmä v Českej republike a Vietnamskej socialistickej republike,
- slovenského pôvodu pestujúcich kanabis pre slovenských spotrebiteľov indoorovým spôsobom vo väčšom objeme,
- slovenského pôvodu, ktorí kanabis pestujú v malých objemoch pre vlastnú spotrebu, prípadne pre úzky okruh odberateľov, či už indoorovým alebo outdoorovým spôsobom.

Osoby vietnamského etnika s trvalým pobytom na území Slovenska zastávali pozíciu organizátorov. Zväčša išlo o jednotlivcov riadiacich a zabezpečujúcich finančné toky, nákup technológií, ich opakované využívanie pri budovaní ďalších pestiarní, odber dopestovanej a spracovanej marihuany a distribúciu väčších objemov. Zo sociálneho hľadiska ide o spoločensky etablované osoby, ktoré svoje nelegálne aktivity zakrývajú prostredníctvom činnosti legálnych obchodných spoločností, napríklad prevádzkovaním reštaurácií, nechtových štúdií, prípadne tlmočnických aktivít a podobne. Časť finančných prostriedkov je určená na zakúpenie priesad a ďalších potrieb pre zabezpečenie ďalšieho pestovacieho cyklu, prípadne dovybavenie, prevádzkovanie alebo založenie novej pestiarne, časť je spotrebovaná v rámci životných nákladov páchatel'ov, avšak veľká časť zisku je presmerovaná na využitie a investovanie mimo Slovenska.

Osoby s trvalým pobytom mimo územia Slovenska, predovšetkým pochádzajúce z Vietnamskej socialistickej republiky, boli v pestiarniach zamestnávané ako záhradníci, čiže osoby

zodpovedné za pestovanie kanabisu. Často práve týmto spôsobom splácali poplatky za sprostredkovanie vycestovania z Vietnamu. Taktiež boli zaznamenané prípady, keď skúsení záhradníci boli „importovaní - zapožičaní“ do ďalšej pestiarne.

Českí občania pochádzajúci z vietnamskej komunity obdobne pôsobili najmä v pozícii organizátorov, v menšej miere zastávali úlohu kuriérov a distribútorov.

V rámci vzájomnej spolupráce českej a slovenskej protidrogovej zložky boli odhalené viaceré prípady, ktoré potvrdili kooperáciu medzi organizovanými skupinami páchatel'ov vietnamského etnika s pobytom v Českej republike a na Slovensku. Pre organizačnú štruktúru a činnosť týchto skupín je typická:

- z dôvodu etnického pôvodu uzavretá, prísne hierarchická štruktúra,
- presne stanovená pozícia jednotlivca v skupine (špecialista elektrikár, záhradník a pod.),
- používanie jazykových dialektov, skratiek, slangov a pod.,
- spolupráca s organizovanými skupinami rovnakého etnika pôsobiacimi v rôznych krajinách pri páchaní trestnej činnosti (second-hand predaj zariadenia, presun záhradníkov atď.).

Podobnosť používaných metód, know-how alebo technického vybavenia naznačuje možnú existenciu kriminálneho franchisingového systému.

Slovenskí občania sa zameriavali na pestovanie kanabisu indoorovým spôsobom, avšak v menších objemoch. Títo pestovatelia boli zároveň aj distribútormi pre užší okruh odberateľov. Na pestovanie kanabisu využívali predovšetkým prenajaté rekreačné budovy - chatky, prípadne rastliny pestovali v byte, kde zároveň aj pripravovali výsledný produkt.

Do roku 2009 bolo Slovensko z pohľadu pestovania kanabisu a spracovania marihuany krajinou, kde sa marihuana spotrebovala v rámci vlastnej drogovej scény. Po roku 2009, značná časť marihuany získanej z kanabisu dopestovaného v profesionálnych pestiarniach zriadených páchatel'mi vietnamského etnika, bola určená na vývoz do zahraničia. Hlavným dôvodom boli a aj sú výhodnejšie ceny pri výkupe v zahraničí.

Marihuana sa z Českej republiky dováža vo väčších množstvách z Ostravy, Olomouca, Brna, Českého Tešína a Prahy a následne sa vyváža do zahraničia (Maďarsko, Rakúsko) alebo sa dováža v menších množstvách a predáva koncovým dílerom s cieľom konzumácie na území Slovenska. Aj v roku 2016, tak ako už v minulosti viackrát, boli odhalené prípady „voľného pohybu tovaru“ medzi Slovenskom a Českou republikou. Páchatel', napríklad slovenský občan, na základe vopred

dohodnutých podmienok vycestoval do Čiech, kde prevzal dohodnuté množstvo marihuany. Následne tento „tovar“ doviezol na Slovensko a distribuoval ho.

1.2. Metamfetamín (pervitín)

Metamfetamín sa stal druhou najzneužívanejšou drogou tretieho tisícročia na Slovensku. Analýza informácií ukazuje, že ide o najlepší „obchodný artikel“ v oblasti omamných a psychotropných látok, vyrábaný na vlastnom území. Záujem konzumentov o túto omamnú látku sa neustále zvyšuje z viacerých príčin, najmä však z dôvodu jednoduchšej dostupnosti, výraznejšieho stimulačného účinku v porovnaní s kokaínom a mierne nižšej ceny za dávku, respektíve za gram v porovnaní s kokaínom.

Pervitín sa na Slovensku vyrábal predovšetkým v malých, takzvaných kuchynských laboratóriách s jednoduchým vybavením. Hoci bola produkcia takéhoto laboratória pomerne nízka, k výrobe dochádzalo častejšie a kvalita výsledného produktu závisela od použitého drogového prekurzoru, najčastejšie získaného z voľne predajných liekov od rôznych výrobcov (Modafen, Trifed, Clarinase Repetabs), ako aj od dodržania technologického postupu a schopností variča.

K výrobe väčších objemov pervitínu s vyšším percentom účinnej látky dochádzalo v prenosných laboratóriách, ktoré boli, podľa operatívnych informácií, pravidelne sťahované do iných objektov alebo sú umiestňované v dodávkových automobiloch a v špeciálnych laboratóriách (statických), ktoré charakterizuje vysoká produktivita.

Na výrobu metamfetamínu vo väčších objemoch sa používal ako drogový prekurzor najmä čistý efedrín dovážaný vo forme tabliet alebo v práškovej forme z Poľska, prípadne Srbska. Najčastejšie išlo o tablety Cirrus a Sudafed, prípadne Rinasek. Boli získané aj informácie o dovoze efedrínu z Ázie, najmä Číny.

Podľa získaných informácií sa na procese výroby podieľalo viac osôb ako v minulosti. V predchádzajúcom období si obvykle varič zaobstarával aj prekurzory, zvyčajne drogu pripravoval na mieste, kde sa zdržiaval a následne ju distribuoval na zaužívaných miestach ako byty, herne, bary a podobne. V roku 2016 sa zaobstarávaním prekurzorov zaoberal väčší počet osôb. Zaznamenané boli aj informácie o spolupráci lekárnikov s páchatelmi pri predaji liekov s obsahom drogových prekurzorov.

Páchatelia v snahe vyhnúť sa trestnému stíhaniu, začali rozdeľovať postup prípravy metamfetamínu do viacerých fáz. V každej fáze upravia polotovar metamfetamínu do medziproduktu, ktorého príprava, preprava alebo distribúcia nie je trestná. Až v záverečnej etape

je polotovár definitívne upravený na metamfetamín určený na distribúciu dilerom. Príprava polotovarov, ako aj finalizácia výroby, prebiehala na rôznych miestach, najčastejšie v opustených objektoch, resp. na málo osídlených miestach alebo vo voľnej prírode. Okrem konšpiratívnych dôvodov a v snahe vyhnúť sa trestnoprávnemu postihu, je jedným z dôvodov aj zápach vznikajúci pri výrobe, ktorý ohrozuje ľudské zdravie.

Pripravená droga bola prevážaná motorovými vozidlami, prípadne distribuovaná prostredníctvom takzvaných mŕtvych schránok. Profit za účasť na výrobe alebo distribúcii je poskytovaný vo forme finančnej odmeny alebo časťou vyrobenej drogy.

Spolu s metamfetamínom sa páchatelia často zaoberali aj distribúciou marihuany, o čom svedčí marihuana zaistená počas domových prehliadok.

V prípade predovšetkým západoslovenského regiónu, boli odhalené aj prípady dovozu metamfetamínu z Českej republiky, predovšetkým z Ústí nad Labem, Ostravy a Českého Tešína, ale aj z Prahy a ďalších miest. Kuriérmi boli v mnohých prípadoch študenti pochádzajúci zo všetkých regiónov Slovenska, študujúci na niektorej z českých vysokých škôl.

Taktiež boli zistené informácie o aktivitách páchatel'ov vietnamského etnika, ktorí sa okrem pestovania a distribúcie marihuany zaoberali aj výrobou a distribúciou metamfetamínu. Následne ho distribuovali nielen medzi konzumentov na českej drogovej scéne, ale vyvážali ho aj na Slovensko. Odráža sa tu tak globálne pozorovaný multikomoditný prístup organizovaných skupín páchatel'ov, ako aj prepájanie aktivít a posilňovanie spolupráce organizovaných skupín.

Vzhľadom na minimálne, respektíve žiadne kontroly na spoločných hraniciach, bol metamfetamín dovážaný na územie Slovenska vo väčších množstvách a podľa operatívnych informácií bol dovážaný v množstvách rádovo niekoľkých kilogramov.

Metamfetamín bol riedený kreatínom, prípadne liečivami používanými nielen v humánnej, ale aj veterinárnej medicíne. Z analýz vzoriek, spracovaných Kriminálnym a expertíznym ústavom Policajného zboru, vyplynulo použitie voľne dostupných doplnkov výživy pre športovcov určených na prevenciu poranení kĺbov a regeneráciu na riedenie metamfetamínu. Koncentrácia účinnej látky v metamfetamíne sa pohybovala v rozmedzí od 60 do 80 % v závislosti od použitého prekurzoru, spôsobu výroby a schopností variča.

Droga bývala zvyčajne zabalená v menších uzatváracích vreckách alebo zatavených injekčných striekačkách, pri predaji konzumentovi balená do papierových skladačiek. Pri distribúcii páchatelia využívali, ako bolo spomenuté vyššie, predovšetkým „mŕtve schránky“. Metamfetamín bol užívaný fajčením, inhalovaním, vpichovaním do žíl, ale aj šnupaním, prevažne na

miestach s určitým druhom súkromia, ako sú byty, pivničné priestory a automobily. Nakoľko metamfetamín spôsobuje značnú psychickú, ako aj fyzickú závislosť, užívatelia sú často páchatelmi sekundárnej trestnej činnosti s cieľom získania finančných prostriedkov na nákup drogy. Zaznamenané boli aj prípady vývozu metamfetamínu do Rakúska.

1.3. Kokaín

Obchodovanie s kokaínom na území Slovenska bolo do značnej miery pod kontrolou organizovaných skupín s väzbami na organizované skupiny, ktoré sa zaoberali aj importom kokaínu z Južnej Ameriky a Karibiku. Jedna z vetiev zaoberajúca sa dovozom kokaínu na Slovensko bola pod kontrolou organizovaných skupín etnických Albáncov. Ďalšie vetvy boli pod kontrolou organizovaných skupín páchatel'ov pôsobiacich na Slovensku s kontaktmi do zdrojových krajín. Z globálneho pohľadu v priebehu posledných rokov stúpol význam pašeráckych ciest vedúcich cez štáty západnej Afriky. Ďalšie trasy viedli cez Atlantický oceán do prístavov v Španielsku, Taliansku, Holandsku, Spolkovej republike Nemecko a vo Veľkej Británii. Po prerozdelení putujú menšie dodávky kokaínu do ostatných európskych krajín.

Kuriérov pašujúcich kokaín je možné charakterizovať ako osoby s kriminálnymi skúsenosťami, ktoré sa napriek rizikám spojeným s pašovaním omamných a psychotropných látok rozhodli vykonávať tieto aktivity za účelom získania minimálneho finančného zisku. Vzhľadom na vysokú frekvenciu zadržania kuriérov policajnými zložkami v európskych krajinách, ako aj sprísnené opatrenia na európskych medzinárodných letiskách, boli trasy pašovania a spôsob presunu kuriérov zmenené. Leteckú prepravu nahradila automobilová preprava, autobusová alebo vlaková preprava po krajinách Schengenského priestoru.

Monitorovaním drogovej scény bolo zistené, že centrum obchodu s kokaínom sa nachádzalo v Bratislave a na území západného Slovenska. Na riedenie kokaínu sa používal, okrem kreatínu a paracetamolu, aj melanín, fenacetín, prípadne iné liečivá veterinárnej a humánnej medicíny. Na slovenskej drogovej scéne bol v roku 2016 dostupný kokaín s koncentráciou účinnej látky v rozmedzí od 25 % do 30 %.

Konzumentov kokaínu je možné rozdeliť do dvoch skupín. Prvá skupina je sociálne integrovaná, s pravidelným príjmom, má vlastné bývanie a zvyčajne uprednostňuje šnupanie. Do tejto skupiny je možné zaradiť aj užívateľov z radov podnikateľov a iných spoločensky aktívnych ľudí. Druhá skupina je tvorená najmä sociálne vylúčenými konzumentmi, to znamená silnými užívateľmi kokaínu, respektíve iných omamných a psychotropných látok.

1.4. Heroín a iné opiáty

Heroín, prípadne iné látky ponúkané užívateľom ako heroín na slovenskom trhu pochádzajú z dvoch zdrojov. Jedným z nich je heroín z Afganistanu, vyrobený z ópiových makovíc a pašovaný do Európy po niektorej z vetiev Balkánskej cesty. Keďže bol počas transportu viackrát riedený, priemerná koncentrácia drogy, najčastejšie hnedej farby, dostupnej na ulici bola v minulosti v rozmedzí približne od 3 % do 5 %. Druhým zdrojom je zmes heroínu a morfínov získaných z liekov.

Podľa zadovážených operatívnych informácií bol na území Slovenska obchod s heroínom zväčša kontrolovaný páchatel'mi s prepojením na albánsku komunitu. V prípade organizovaných skupín organizátor zabezpečuje dodávku drogy a financovanie obchodu.

Aj na území Slovenska je dlhodobou monitorovaný pokles záujmu konzumentov o túto drogu. Skupina súčasných konzumentov uprednostňuje látky so stimulujúcim efektom, predovšetkým v tabletovej forme. Aktuálne informácie, získané aj prostredníctvom medzinárodnej spolupráce signalizujú, že heroín cez územie Slovenskej republiky prechádza a iba jeho malé percento ostáva na slovenskej drogovej scéne. Slovensko zohráva v prípade heroínu skôr úlohu tranzitnej krajiny.

Heroín distribuovaný na slovenskom území bol riedený predovšetkým kofeínom alebo paracetamolom. Zriedkavejšie bol zaznamenaný výskyt iných prísad, podľa ktorých dávka získala konečné sfarbenie.

Charakteristický modus operandi distribúcie od dodávateľa k užívateľovi sa uskutočňoval viacstupňovo, podľa vopred dohodnutých pravidiel od organizátora k riadiacemu dilerovi, od riadiaceho dílera k pouličnému dilerovi a od pouličného dílera ku konzumentovi.

Výrazný podiel na aktivitách spojených s distribúciou od dodávateľa k užívateľovi majú najmä rómske rodiny, resp. skupiny, fungujúce na podobných princípoch ako etnické albánske skupiny. Pre tieto skupiny dílerov a distribútorov je charakteristické bezohľadné používanie násilia, ako aj prepojenie na mravnostnú kriminalitu. Tak, ako pri predaji pervitínu, aj díleri heroínu používajú pri distribúcii tejto látky mŕtve schránky.

Hlavné centrá obchodovania s heroínom na Slovensku boli, rovnako ako v minulosti, sústredené do Bratislavy, Serede a okolia. V stredoslovenskom a východoslovenskom regióne sa heroín naďalej predával v minimálnych množstvách pre relatívne uzavretý okruh konzumentov. V týchto regiónoch bol monitorovaný zvýšený záujem o lieky s obsahom opiátov, napr. Tramadol, Tramal, Tramadol Retard a Tramal Retard, primárne určených na potlačanie strednej až silnej bolesti, dostupných na základe špeciálneho lekárskeho predpisu (tzv. recept s modrým pruhom).

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že aj na Slovensku záujem konzumentov o heroín poklesol a kvalita heroínu dostupného na ulici bola veľmi nízka (len 3 % až 5 % účinnej látky v dávke). Konzumentmi heroínu boli prevažne osoby pochádzajúce zo slabších sociálnych pomerov, ktoré sa zaoberali aj jeho distribúciou, prípadne konzumenti, ktorí užívali drogy dlhodobo. Konzumovaný bol najčastejšie fajčením alebo vpichovaním do žíl. Nakoľko užívanie heroínu, rovnako ako metamfetamínu, spôsobuje fyzickú závislosť, konzumenti heroínu často páchajú sekundárnu trestnú činnosť za účelom získania finančných prostriedkov potrebných na nákup ďalšej drogy.

Trend poklesu záujmu o heroín je v súlade s celosvetovo monitorovaným vývojom na drogovej scéne. Zaznamenaný bol však rast záujmu konzumentov o rôzne nové druhy opiátov a opioidov, vrátane ich rôznych analógov, napr. carfentanil a iné.¹⁾ Okrem liekov s obsahom opiátov bol zistený aj trend zneužívania fentanylových náplastí určených na potlačenie silných bolestí najmä v prípadoch onkologických ochorení. V oboch týchto prípadoch zneužívania liekov alebo entanylových náplastí, užívatelia pochádzali zo sociálne slabších a marginalizovaných skupín obyvateľstva.

V 90-tych rokoch 20. storočia boli na území Slovenska drogou číslo 1 marihuana a heroín. V priebehu viac ako 20-tich rokov sa trh s ponukou rôznych druhov omamných a psychotropných látok výrazne rozšíril. Kým vtedajší konzumenti sa orientovali na drogy pôsobiace tlmivo, súčasná generácia užívateľov, ktorí sa dostali do styku s drogou po roku 2000, sa orientuje predovšetkým na stimulanty. Pokles záujmu o heroín na slovenskej drogovej scéne potvrdením tohto javu. Ďalším negatívom užívania heroínu je šírenie rôznych infekčných chorôb od hepatitíd až po HIV/AIDS, ktoré negatívne ovplyvňujú zdravotný stav užívateľov. Fatálne dôsledky pri konzumácii heroínu majú aj rôzne prísady používané k jeho riedeniu, ktoré tiež výrazne ovplyvňujú celkový zdravotný stav konzumentov. V rámci substitučnej liečby osôb závislých na heroíne (dostupná bola aj abstinencia forma), často dochádzalo k zneužívaniu liekov, najmä Metadonu, Suboxonu a Subutexu, používaných v rámci tohto druhu liečby.

1.5. Syntetické drogy a nové psychoaktívne látky

Z globálneho hľadiska patria syntetické drogy spolu s marihuanou k najčastejšie zneužívaným druhom omamných a psychotropných látok. Na slovenskej drogovej scéne sa v roku 2016 zo skupiny syntetických drog amfetamínového typu vyskytovala predovšetkým extáza s obsahom MDMA, MDEA alebo MDA.

¹⁾ https://www.unodc.org/documents/scientific/Global_SMART_Update_17_web.pdf

Okrem už takmer tradičného užívania roztoku z muškátových orechov, durmanu, či halucinogénnych húb, sa záujem užívateľov orientoval na nové syntetické látky s omamným a psychotropným účinkom, napríklad 3,4 -DMMC, pyrovalerón, syntetické kanabinoidy RCS - 4 ((4-methoxyphenyl)(1-pentyl-1H-indol-3-yl)methanone), AM -694 (1-(5-fluoropentyl)-3-(2-iodobenzoyl)indole), AM-2201(1-(5-fluoropentyl)-3-(1-aphthoyl)indole) a iné.

V porovnaní s počtom a druhmi zneužívaných látok zaistených od roku 2010 je naďalej zrejmy prudký nárast ich výskytu, ako aj počtu druhov na slovenskej drogovej scéne. Ide predovšetkým o syntetické kanabinoidy a katinóny, čiže látky so stimulačným účinkom porovnateľným s marihuanou, metamfetamínom alebo kokaínom.

V prípade nových psychoaktívnych látok ide o substancie vyrobené laboratórnou syntézou, pričom sú minimálne 10 až 90 násobne účinnejšie ako pôvodné, resp. „tradičné“ drogy, ako kokaín, kanabis, heroín a pod.

Okrem psychoaktívnych látok, pripravených syntetickým spôsobom, dochádzalo na Slovensku v roku 2016 aj k zneužívaniu psychoaktívnych látok na rastlinnej báze. V roku 2016 bolo v 9 prípadoch zaistených takmer 195 g húb psylocibe obsahujúcich halucinogénnu látku psylocibín. Ďalšou zachytenou rastlinou, zneužívanou pre jej psychedelické účinky, bola *Salvia divinorum* (šalvia divotvorná) pochádzajúca z lesných oblastí Oaxaca v Mexiku s účinnou látkou Salvinorin A, pričom koncentrácia účinnej látky závisí od stupňa vývoja rastliny a spôsobu prípravy. Ani šalvia divotvorná, ani salvinorin A nie sú pod medzinárodnou kontrolou. Na ulici sa predáva ako Maria Pastora, Sage of the Seers, Diviner's Sage, Salvia, Sally-D, Magic Mint, Purple Sticky, či Shepherdess's Herb vo forme semien, listov či tekutého extraktu.

V priebehu roku 2016 bol príslušníkmi Policajného zboru opäť odhalený aj prípad zneužívania halucinogénnej látky ketamín použíwanej vo veterinárnej medicíne. Počas akcie bolo zaistených takmer 5 l tejto látky.

Keďže aj v prípade užívania nových psychoaktívnych látok a zmesí vzniká predovšetkým psychická závislosť a riziko fatálnych zdravotných následkov je mimoriadne vysoké, ich príprava a distribúcia bola vo väčšine európskych štátov zakázaná (Rakúsko, Nemecko, Švajčiarsko). Za problém je možné považovať aj skutočnosť, že na úrovni Európskej únie sú explicitne zakázané iba niektoré látky a legislatíva jednotlivých členských štátov sa odlišuje. Látka, ktorá je v niektorých krajinách zaradená medzi zakázané, je v iných krajinách voľne dostupná, nevzťahujú sa na ňu obmedzujúce alebo kontrolné opatrenia. Túto skutočnosť zneužívajú aj slovenskí páchatelia, ktorí si predovšetkým v prihraničných oblastiach budujú laboratóriá na výrobu alebo poslednú spracovateľskú fázu (tabletovanie, razenie, váženie a pod.) týchto látok. Súčasne využívajú aj

rozdiely v trestnoprávnej úprave jednotlivých krajín, pričom napríklad podľa rakúskeho trestného práva tresty za drogovú trestnú činnosť sú nižšie ako na Slovensku.

Analýzu trhu s týmito látkami výrazne komplikuje výskyt a predovšetkým rozmanitosť nových psychoaktívnych látok. Na trhu s drogami sa vyskytujú najčastejšie ako alternatíva už zákonne kontrolovanej a zakázanej látky. Ďalším faktorom komplikujúcim analýzu trhu a možnosť efektívneho boja proti fenoménu nových psychoaktívnych látok je internet. Poskytovatelia webhostingových služieb týkajúcich sa spracovania platieb a podobne majú sídla v rôznych krajinách, čo výrazne komplikuje možnosti kontroly internetu, ako aj odhaľovania, výrobcov, prepravcov a ďalších článkov v reťazci nezákonného šírenia a spotreby nových psychoaktívnych látok.

Efektivitu boja proti novým psychoaktívnym látkam na Slovensku výrazne ovplyvňuje aj zdĺhavý legislatívny proces zaraďovania týchto látok medzi zakázané látky v podobe novelizácie zákona číslo 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov, v prílohe obsahujúci explicitný zoznam zakázaných látok.

1.6. Látky s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom

Okrem zneužívania liekov dochádzalo na slovenskej drogovej scéne aj k zneužívaniu anabolických steroidov a ďalších prípravkov určených na zvyšovanie športového výkonu a taktiež liekov určených na stimuláciu a liečbu erektilnej dysfunkcie. K ich distribúcii dochádzalo vo fitnesscentrách a medzi športovcami zaoberajúcimi sa fitness a kulturistikou. Získané informácie poukazovali aj na spoluprácu českých a slovenských skupín páchatel'ov v tejto oblasti. V Slovenskej republike je s účinnosťou od 1. januára 2016 predaj látok s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom nezákonný, to znamená tieto látky sú uvádzané v prílohe zákona číslo 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov ako zakázané látky.

Svetová antidopingová agentúra každoročne zverejňuje aktuálny Zoznam zakázaných látok, v ktorom tieto látky člení do piatich skupín (anaboliká, peptidové hormóny, rastové faktory, príbuzné látky a mimetiká, beta-2 agonisty, hormóny a metabolické modulátory, diuretiká a spaľovače tukov a maskovacie látky.²⁾

Významným obchodným kanálom na distribúciu týchto látok je predaj prostredníctvom celosvetovej počítačovej siete Internet. Problém zneužívania anabolík má viacero rovín. Mnohí

2) www.antidoping.sk/zakazane-latky-a-metody

užívatelia si zabezpečujú rôzne doplnky výživy a podporné látky nákupom v internetových obchodoch, pričom nemalú úlohu pri výbere zohráva aj cena produktu. Často však tieto produkty neobsahujú oficiálne deklarované množstvá a druhy látok, ale rôzne nekvalitné náhrady, resp. iné substancie. Hoci je dávkovanie rôznych doplnkov výživy a podporných látok, podobne ako v prípade liekov, uvedené v závislosti od telesnej hmotnosti a pod., mnohí športovci, v snahe dosiahnuť rýchlejšie a výraznejšie výsledky, užívajú dlhodobo vyššie dávky, čo môže viesť k predávkovaniu a poškodeniu zdravia.

V súčasnom období sa podobne ako na nelegálnom trhu s novými psychoaktívnymi látkami, objavujú aj nové látky s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom, ktoré však nie sú uvedené na zoznamoch zakázaných látok. Ich účinky sú porovnateľné alebo aj silnejšie ako u pôvodných látok. Príkladom môžu byť aj tzv. prohormóny. V prípade prohormónov ide o syntetické látky špeciálne vytvorené s cieľom zlepšenia výkonnosti organizmu. Medzi ich prezentované pozitívne účinky patrí zvýšenie výkonnosti, sily a svalovej hmoty. Na americkom trhu zaujali pevné miesto, pričom momentálne boli v roku 2016 dostupné aj na slovenskom trhu. Anabolické steroidy však predstavovali a predstavujú priveľké riziko poškodenia zdravia. Výrobcovia odporúčajú ich užívanie v cykloch trvajúcich maximálnu dobu 4 - 8 týždňov, ktoré by malo byť prerušené minimálne štvortýždňovou prestávkou v užívaní, počas ktorej sa užívajú iné substancie určené na udržanie už dosiahnutých výsledkov. Výsledné efekty užívania prohormónov sú rozdielne. Závisia od mnohých okolností, napr. kvality tréningu, výživy alebo regenerácie. Výrobcovia uvádzajú priemerný prírastok na hmotnosti od 2 - 10 kg za jeden cyklus pri súčasnom znížení množstva telesného tuku, zlepšení svalovej hustoty a tréningového prekrvenia svalov.³⁾

V súvislosti s rizikom užívania nekvalitných náhrad, predávkovania alebo konzumácie látok, ktorých účinok môže byť z dlhodobého hľadiska nebezpečný pre zdravie, je potrebné poukázať predovšetkým na absenciu prevencie s akcentom na objektívne informovanie o látkach s anabolickým a iným hormonálnym účinkom. Nedostatočné informácie o týchto látkach sa nachádzajú na rôznych serveroch a diskusiách, ktoré často poskytujú rady orientované na minimalizáciu odhalenia užitia zakázaných látok antidopingovou kontrolou. V roku 2016 bola prevencia zameraná na nezákonné užívanie látok s anabolickým a iným hormonálnym účinkom uskutočňovaná iba Slovenskou antidopingovou akadémiou.

V závere tejto časti je možné konštatovať, že okrem zakázaných látok s anabolickým a iným hormonálnym účinkom sú dostupné a športovcami zneužívané látky oficiálne prezentované ako

³⁾ http://www.muscle-fitness.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=14242:prohormony-co-by-ste-mali-onich-vediet&catid=842&Itemid=196&lang=sk

látky podporujúce športový výkon, ktorých zloženie však nie je certifikované a látky, u ktorých nie sú preukázané dlhodobé zdravotné účinky. Výrobcovia v snahe zvýšiť predaj svojich produktov často odporúčajú vyššie dávkovanie ako je v skutočnosti potrebné alebo prezentujú nedosiahnuteľné výsledky, napr. v prípade spaľovačov tuku.

1.7. Iné zneužívané látky

Keďže neustále aktivity zložiek presadzujúcich právo v boji proti drogám tak v Európe, ako aj na Slovensku smerovali k znižovaniu ponuky drog, páchatelia svoje aktivity orientovali nielen na získavanie omamných a psychotropných látok a prekurzorov, ale aktívne vyhľadávali aj ich náhrady. Okrem už takmer tradičného užívania roztoku z muškátových orechov, durmanu či halucinogénnych húb sa záujem užívateľov orientoval aj na zneužívanie liekov opiátového typu, respektíve liekov určených na substitučnú liečbu drogovej závislosti od heroínu.

1.8. Prekurzory a pre-prekurzory

V oblasti prekurzorov pokračoval aj v roku 2016 na Slovensku trend zneužívania liekov s obsahom efedrínu/pseudoefedrínu na výrobu metamfetamínu. Lieky ako Nurofen Stopgrip, Modafen, Trifed, Clarinase Repetabs a ACC Long boli zneužívané na výrobu metamfetamínu v menších objemoch. Na veľkokapacitnú výrobu boli používané lieky ako napríklad Cirrus, Sudafed, ktoré boli dovážané najčastejšie z Poľska a Srbska. Tieto boli výrobcom dodávané už vylúpané z blistrov. Okrem laboratórií určených na spracovanie efedrínu/pseudoefedrínu bol zistený výskyt ďalších laboratórií určených na výrobu nových psychoaktívnych látok, prekurzoru PMK a ďalších látok potrebných k výrobe extázy.

V spolupráci s orgánmi štátnej správy vo veciach drogových prekurzorov národná protidrogová jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru zhromažďovala a vyhodnocovala informácie o prevádzkovateľoch a iných subjektoch, ktorí oprávnené alebo neoprávnené zaobchádzajú s určenými látkami. Na základe vykonávaných analýz o predaji liekov s obsahom pseudoefedrínu boli v roku 2016 v spolupráci so Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv a Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky vykonané 4 kontroly v lekárňach zamerané hlavne na predaj voľnopredajných liekov s obsahom drogového prekurzora. Výsledkom vykonaných kontrol bolo vydanie rozhodnutia Štátneho ústavu pre kontrolu liečiv o pozastavení platnosti osobitného povolenia na zaobchádzanie s určenými látkami na dobu 6 mesiacov v jednej lekárni a zrušenie osobitného povolenia na zaobchádzanie s určenými látkami takisto v jednej lekárni.

V súvislosti s užívaním omamných a psychotropných látok pokračoval trend polydrogovej konzumácie, tzn. kombinovanie viacerých nezákonných omamných a psychotropných látok navzájom alebo ich kombinovanie s alkoholom alebo tabakom z dôvodu rýchlejšieho nástupu účinku, silnejšieho efektu a pomalšieho ústupu účinku drogy.

2. DROGOVÁ SCÉNA PODĽA REGIÓNOV SLOVENSKA

2.1. Bratislava a Bratislavský kraj

Drogová scéna v Bratislavskom kraji má svoje špecifické postavenie, najmä z pohľadu ekonomickej sily a kúpyschopnosti obyvateľstva, vysokej miery anonymity, geografickej polohy v blízkosti hraníc s Rakúskom, Maďarskom a Českou republikou, ako aj dobrou dopravnou infraštruktúrou.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa v roku 2016 situácia v oblasti drogovej kriminality v podstatnej miere nezmenila. K distribúcii drog v Bratislave dochádzalo v rôznych objektoch, najmä v bytoch, rodinných domoch alebo v opustených záhradných chatkách. K samotnému predaju prišlo väčšinou po telefonickom dohovore alebo po osobnom kontakte. Jedným z najproblematickejších miest spojených s páchaním drogovej trestnej činnosti v Bratislave je v objekt tzv. Pentagonu a jeho širšieho okolia na Stavbárskej ulici v mestskej časti Bratislava - Vrakuňa. Tomuto objektu bola aj v roku 2016 venovaná policajnými zložkami v rámci výkonu služobnej činnosti zvýšená pozornosť. Taktiež bolo v priestoroch objektu vykonaných 10 domových prehliadok, pričom v 9 prípadoch boli nájdené rôzne druhy drog.

Ďalším miestom so zvýšeným výskytom drog bol areál Zlatých pieskov, predovšetkým v letnom období počas konania festivalov, napríklad Open Air festival, festival Hip Hop žije alebo Uprising Reggae, keď dochádzalo k intenzívnemu predaju a užívaniu marihuany a tzv. „diskotékových drog“, najmä extázy formou tabliet medzi účastníkmi. Aj v tejto oblasti boli v čase konania festivalov realizované zvýšené bezpečnostné opatrenia s úspešnými realizáciami drogovej trestnej činnosti.

Najčastejšie konzumovanými a distribuovanými omamnými a psychotropnými látkami na území Bratislavského kraja boli marihuana, metamfetamín, kokaín, heroín a extáza. Najrozšírenejším spôsobom užívania marihuany bolo fajčenie pomocou fajky, vodnej fajky alebo šúľaním cigariet, tzv. jointov.

Príslušný útvar Policajného zboru v Malackách dokumentoval prípad M. L. z obce Láb, ktorý si zadovážil a prechovával v trezore pod stolom minimálne 118 plastových vreciek s obsahom neznámej sušenej rastliny. Pri domovej prehliadke bola zaistená sušená rastlina aj v kovových a plastových nádobách, papierových krabičkách, plastovom vrecku, sklenenom pohári, papierových alobalových skladačkách, ako aj cigaretové krabičky s neznámym obsahom, vrátane 7 vodných fajok. Podľa konečného výsledku skúmania uvedeného v príslušných znaleckých posudkoch

spracovaných Kriministickým a expertíznym ústavom Policajného zboru bolo zistené, že zaistený materiál obsahoval minimálne 312,9 g marihuany, z ktorej bolo možné pripraviť približne 515 dávok drogy.

Polícia s pôsobnosťou v územnom obvode Bratislava II zadokumentovala prípad O. N., ktorý v blízkosti areálu Mobilita servis na Technickej ulici neoprávnene prechovával a distribuoval konečným spotrebiteľom omamné a psychotropné látky. Obvinený na predaj drog využíval na kontaktovanie odberateľov aplikáciu WhatsApp. Na základe príkazu na prehliadku motorového vozidla a príkazu na osobnú prehliadku boli zaistené 2 plastové zatavené injekčné striekačky s obsahom neznámej bielej kryštalickej látky, 2 plastové vrecká s obsahom neznámej bielej kryštalickej látky a rozsypanú časť neznámej bielej kryštalickej látky. Podľa konečného výsledku znaleckého skúmania bolo zistené, že celkovo išlo o 13,461 g metamfetamínu, čo predstavuje minimálne 134 bežných jednotlivých dávok.

Záujem o užívanie heroínu sa rovnako, ako v predchádzajúcom období aj v roku 2016 v Bratislave nezvyšoval, bol z „drogového“ trhu vytláčaný syntetickými drogami (najmä metamfetamínom) z dôvodu ich ľahšej dostupnosti

V rámci výkonu služobnej činnosti v priebehu roka 2016 na území Bratislavy neboli zaznamenané žiadne nové psychoaktívne látky, ani drogové prekurzory. Pri výrobe metamfetamínu sa chemická látka pseudoefedrín získavala z voľno-predajných liekov Nurofen StopGrip, Modafen, či Paralen Plus. Najnižší vek konzumentov drog, zaznamenaný u viacerých osôb oboch pohlaví v rámci vyšetrovania, bol v rozmedzí 14 - 15 rokov, v Senci bol zistený prípad užívania marihuany 13-ročným žiakom základnej školy.

2.2. Západné Slovensko (Trnavský kraj, Nitriansky kraj, Trenčiansky kraj)

Drogovú scénu na území západného Slovenska je možné charakterizovať ako rozmanitú, v mnohom sa podobajúcu na drogovú scénu v Bratislavskom kraji. Drogová scéna západného Slovenska je determinovaná najmä geografickou polohou troch krajov a troch miest (Trnava, xxxxx, Trenčín) a v neposlednom rade aj štátnymi hranicami s Českou republikou na severozápade a s Maďarskom na južnej strane. Napríklad poslednú menovanú skutočnosť v roku 2016 potvrdil zvýšený záujem páchatel'ov z Českej republiky o nákup a prevoz prekurzorov potrebných pre výrobu metamfetamínu zo Slovenska do Čiech.

V Trnavskom, Nitrianskom a Trenčianskom kraji boli v roku 2016 zaistené viaceré druhy omamných a psychotropných látok, predovšetkým marihuana, metamfetamín, MDMA (extáza)

a kokaín, v menšej miere sa objavil aj heroín, LSD, amfetamín a hašiš. Taktiež bol zistený prípad zneužívania fentanylových náplastí určených pre utlmenie silných bolestí pri onkologických ochoreniach. Kvalita a koncentrácia jednotlivých druhov zachytených drog bola vzhľadom na kvalitu výroby a dostupných surovín (drogových prekurzorov) rôznorodá. Častejšie sa vyskytli prípady, keď sa koncoví užívatelia pokúsili drogu vyrobiť alebo vypestovať pre svoju osobnú spotrebu. Naďalej však prevláda trend nakupovania drog od dílera ako od sprostredkovateľa alebo priamo od „variča“, resp. „pestovateľa“. Ako najčastejšie spôsoby užívania možno uviesť štandardne šnupanie, vpichovanie do žily alebo vdychovanie výparov z nahrievanej drogy, resp. fajčenie. Okrem štandardnej aplikácie metamfetamínu bol v tomto regióne zistený aj prípad užitia metamfetamínu, zmiešaného s nápojom.

V roku 2016 bol dokumentovaný prípad R. S., ktorý si kúpil v Bratislave a následne v Piešťanoch a okolí distribuoval metamfetamín. Drogu prechovával v motorovej časti osobného motorového vozidla v návliečke na vankúš spolu s marihuanu s hmotnosťou 433,69 g v minimálnej hodnote 4 336,90 eur na čiernom trhu. V obale od vlhčených obrúskov vo dverách na strane vodiča ukrýval zatavenú striekačku, plastové vrečko (malé) s obsahom bielej neznámej kryštalickej látky a plastové vrečko (veľké) s obsahom metamfetamínu. Zadržaná osoba pri sebe ešte prechovávala plastové vrečko s obsahom metamfetamínu s hmotnosťou 109,91 g v minimálnej hodnote 4 954,95 eur. Následne R. S. dobrovoľne vydal 1 plastové vrečko s tlakovým uzáverom s obsahom metamfetamínu s hmotnosťou 34,97 g v minimálnej hodnote 1 573,65 eur, ktoré prechovával v rozkroku nohavíc.

V. G. si neoprávnene zadovážil a na zadnom sedadle motorového vozidla neoprávnene prechovával plastovú nádobu obsahujúcu marihuanu s hmotnosťou 76,65 g v minimálnej hodnote 766,50 eur a digitálnu váhu. Následne, počas výkonu prehliadky iných priestorov v okrese Galanta bola nájdená a zaistená plastová nádoba, v ktorej sa nachádzali 4 plastové vrecká obsahujúce 398,32 g marihuany v minimálnej hodnote 3 983,20 eur. Z celkového množstva 474,97 g marihuany v minimálnej hodnote 4 749,70 eur by bolo možné pripraviť viac ako 900 bežných jednorazových dávok drogy.

Drogové prekurzory ako samostatné chemické látky určené na výrobu drog v roku 2016 v tomto regióne zaistené neboli. Metamfetamín pripravený v domácich podmienkach bol vyrábaný zo pseudoefedrínu vyextrahovaného z voľno-predajných liekov (najmä Clarinase, Nurofen Stop Grip). Výskyt chemicky čistého efedrínu, pseudoefedrínu alebo akéhokoľvek iného drogového prekurzoru zaznamenaný nebol. Najnižší zistený vek užívateľa marihuany bol 14 rokov.

2.3. Stredné Slovensko (Žilinský kraj, Banskobystrický kraj)

Medzi najčastejšie konzumované a distribuované omamné a psychotropné látky na strednom Slovensku patrili v roku 2016 jednoznačne marihuana a metamfetamín, v malej miere boli zaznamenané prípady nezákonného užívania a distribúcie heroínu a extázy, v južných okresoch stredného Slovenska sa vyskytla aj tzv. herba - sušina rastlín na povrchu upravená roztokom obsahujúcim syntetické kanabinoidy. V roku 2016 nenastala výrazná zmena na drogovej scéne v porovnaní s rokom 2015. Nebol zaznamenaný výskyt pestovania rastlín rodu Cannabis (konopy) na poliach alebo vo veľkých laboratóriách, ani výroby metamfetamínu vo väčších objemoch.

V prípade marihuany išlo najmä o konzumentov vo veku od 12 - 25 rokov. Boli to predovšetkým študenti, nezamestnaní, ale aj čerstvo zamestnaní absolventi stredných škôl a vysokých škôl. Určitá časť konzumentov si najmä v letnom období túto rastlinu vypestovala na voľnom priestranstve. V zimnom období si marihuanu zabezpečovali od distribútorov, ktorí ju dovážali hlavne z Českej republiky, konkrétne z Moravskosliezského kraja (Ostrava a Frýdek-Místek), ďalej z okresov Považská Bystrica, Prievidza a zo vzdialenejších okresov Galanta, Sereď a Trnava.

V súvislosti s výrobou a distribúciou metamfetamínu boli páchatelia organizovaní väčšinou v skupinách. Jeden člen sa zaoberal výrobou, ďalší financovaním a prípadne jeden, resp. viacerí fungovali v pozícii dílerov, ktorí túto látku distribuovali drogovo závislým osobám. Psychotropná látka metamfetamín bola podľa výsledkov operatívnej činnosti zväčša vyrábaná z prekurzorov obsiahnutých vo voľno-predajných liekov Nurofen, Modafen, Clarinase. Drogové prekurzory a ďalšie látky potrebné na výrobu metamfetamínu (napríklad červený fosfor, toluén, guľôčkový jód, kyselina chlorovodíková) si páchatelia, z dôvodu utajenia, zaobstarávali nákupom v menšom množstve vo viacerých lekárňach, prípadne krádežou z miest, kde sa vyskytovali.

Ako príklad úspešnej realizácie trestnej činnosti je možné uviesť páchatel'a z okresu Čadca, ktorý si zadovážil metamfetamín a prechovával vo svojom osobnom motorovom vozidle. Prehliadkou motorového vozidla bol nájdený a zaistený metamfetamín s hmotnosťou 115,86 g s priemernou čistotou účinnej látky 70 %, čo zodpovedá minimálne 1 403 bežným jednotlivým dávkam drogy v minimálnej hodnote vo výške 4 055,10 eur.

Na južnom Slovensku sa vyskytla sušina rastliny neznámeho pôvodu pod hovorovým názvom „herba“, obsahujúca syntetické kanabinoidy, užívaná podobným spôsobom ako marihuana, dovezená z Maďarska. Pri užití síce spôsobovala halucinácie, avšak skúmaním nebol vykázaný obsah zakázaných látok podľa zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných a psychotropných látkach

a prípravkoch v znení neskorších predpisov. Expertíznym skúmaním v nej boli zistené ako účinné látky ADB-FUBINACA z novej generácie syntetických kanabinoïdov. Obstarávacia cena je sa pohybuje v rozmedzí 1 až 2 eur za dávku, ktorá spôsobuje, že užívatelia sa koncentrovali z osôb marginalizovaných komún a osôb žijúcich v pásme koncentrovanej chudoby. Na základe operatívnych informácií bol jej výskyt zaznamenaný aj na základných školách. V roku 2016 bol zaznamenaný výskyt novej psychoaktívnej látky s označením NM-2201 v okrese Ružomberok, ktorá taktiež nie je zaradená v zozname podľa označeného zákona.

V roku 2016 bol v tomto regióne zistený aj trend zneužívania fentanylových náplastí určených na liečbu silných bolestí. Užívatelia pochádzali zo sociálne slabších a marginalizovaných skupín obyvateľstva.

Distribúcia omamných a psychotropných látok vo väčšine prípadov prebiehala vo večerných a nočných hodinách v blízkosti pohostinských zariadení a herní. Išlo tzv. pouličný predaj, kde díleri disponovali menším množstvom drogy. Ďalším spôsobom distribúcie bol predaj drog z bytu dílera a distribúcia sa realizovala na menej frekventovaných, odľahlých verejne prístupných miestach. Vo väčšine prípadov sa díleri dlhodobo poznali, či už z konkrétnej lokality, kde spolu vyrastali, resp. chodili do školy, prípadne v minulosti spoločne páchali inú trestnú činnosť. Konzumenti na komunikáciu s dílerom, používali, okrem telefonického prístroja najmä Skype, Facebook, Popec alebo Viber, bolo zaznamenané aj použitie rádiostaníc na voľných frekvenciách. Niekedy si priamo na stretnutí dohodli odberatelia aj nasledujúce stretnutie, aby sa nemuseli priebežne kontaktovať telekomunikačnými prostriedkami.

2.4. Východné Slovensko (Prešovský kraj, Košický kraj)

Najčastejšie konzumované a distribuované omamné a psychotropné látky boli aj na východnom Slovensku metamfetamín a marihuana, v menšej miere sa vyskytol kokaín a extáza, dlhodobo nebola zachytená konzumácia heroínu.

Distribúcia omamných a psychotropných látok prebiehala spravidla tak, že hlavný predajca si zabezpečoval uvedené látky od výrobcu, ktorý mal pod svojou kontrolou „menších“ dílerov a odovzdával im väčšie množstvo omamnej alebo psychotropnej látky za účelom ich následnej distribúcie. Predajcovia drog boli väčšinou mladí ľudia študujúci na vysokých školách vo väčších mestách alebo študenti a pracujúci v Českej republike. Študenti vysokých škôl alebo bývalí študenti vysokej školy mali kontakty v uvedených mestách na varičov metamfetamínu alebo na dodávateľov marihuany. Drogy dovážali do miesta bydliska a následne predávali konečným spotrebiteľom. Pri distribúcii konečným odberateľom boli jednorazové dávky ukryté pod obalmi/krytmami mobilných

telefónov, v balíčkoch hygienických vreckoviek a pod. Konzumentmi boli z veľkej časti osoby do 35 rokov, študenti stredných škôl, študenti vysokých škôl a dlhodobo nezamestnané osoby.

Na prepravu omamných a psychotropných látok sa využívali upravené úkryty motorových vozidiel za autorádiom, v rýchlostnej páke, rezervných pneumatikách, batožinách, sedadlách, spätných zrkadlách. V niektorých prípadoch ich mali osoby prevážajúce drogy pri sebe, aby ich počas zákroku príslušníkov Policajného zboru stihli vyhodit' von z auta. Taktiež začali odberatelia využívať rôzne doručovateľské - kuriérske služby. V týchto prípadoch bola zásielka prakticky nekontrolovateľná. Ojedinelým spôsobom nebolo ani využitie mŕtvych schránok. Predaj omamných a psychotropných látok sa najčastejšie uskutočňoval v uzavretých objektoch, v bytoch, baroch pohostinstvách, motorových vozidlách po predchádzajúcej dohode účastníkov. Dohody prebiehali prostredníctvom sociálnych sietí a rôznych mobilných aplikácií. Omamné a psychotropné látky boli na východné Slovensko dovážané hlavne zo západného Slovenska, Českej republiky, Poľska a Maďarska.

V roku 2016 bol zadržaný mladistvý A. F. z Veľkého Šariša, ktorý si zabezpečil a prechovával v červenej plastovej krabičke 25 oranžových tabletiiek s logom v tvare listu konope a v sklenenej fľaši od alkoholu ukrýval ďalších 60 oranžových tabletiiek s logom konopného listu. Podľa konečného výsledku expertízneho skúmania bolo zistené, že spolu 85 oranžových tabliet obsahovalo látku MDMA s priemernou koncentráciou účinnej látky 40,6 %, ktorá zodpovedala minimálne 85 dávkam drogy.

V roku 2016 boli zaznamenané informácie o drogových prekurzoroch a ďalších látkach potrebných na výrobu metamfetamínu, ktorými boli červený fosfor, jód, kyselinu chlorovodíková, kyselinu fosforečnú, toluén a voľno-predajné lieky s obsahom prekurzora.

3. SPOLUPRÁCA NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Národná protidrogová jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru najčastejšie spolupracovala na úseku boja a prevencie drogovej trestnej činnosti s Kriminalistickým a expertíznym ústavom Prezídia Policajného zboru, Kriminálnym úradom finančnej správy, Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky, Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky, Slovenskou obchodnou inšpekciou, Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv a s medzinárodným Letiskom Milana Rastislava Štefánika - Airport Bratislava, a. s. (BTS).

Národná protidrogová jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru zabezpečovala odborné vyjadrenia pre účely trestného konania podľa § 141 Trestného poriadku, pričom v 16 prípadoch bol určený policajt prítomný na súdnom pojednávaní. V roku 2016 bolo vypracovaných spolu 220 odborných vyjadrení, ktorým predchádzal monitoring cien drog vykonávaný v štvrtročných intervaloch počas aktuálneho kalendárneho roku.

V spolupráci s Kriminalistickým a expertíznym ústavom Prezídia Policajného zboru bolo v roku 2016 identifikovaných 43 nových psychoaktívnych látok zaistených na území Slovenskej republiky (napr. DOM, AMB-FUBINACA, a-PipBP, MDMB-CHMICA, ETH-LAD, 4-MEAP). Všetky dostupné informácie o uvedených záchytoch nových psychoaktívnych látok boli zaslané Národnému monitorovaciemu centru pre drogy na ďalšie využitie.

Pri preverovaní nákupov látok potrebných pre výrobu omamných a psychotropných látok, napr. červený fosfor a jódu a pod. Ide o tzv. neurčené látky (drogové prekurzory), ktorých predaj a manipulácia s nimi je monitorovaná, spolupracovala národná protidrogová jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru s operátormi chemického priemyslu a inými subjektmi. V tejto súvislosti boli v roku 2016 spracované hlásenia o pohybe a predaji týchto látok a evidovaný nákup jódu v celkovom objeme 50 kg a kyseliny fosforečnej v celkovom objeme 24 l.

Príslušníci národnej protidrogovej jednotky národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru ako aj ďalších zložiek Policajného zboru sa taktiež podieľali aj na uskutočňovaní preventívnych aktivít napríklad formou prednášok pre žiakov a študentov základných a stredných škôl.

Spolupráca relevantných orgánov verejnej moci a ďalších inštitúcií prebiehala aj v rámci multidisciplinárnej integrovanej skupiny odborníkov zameranej na elimináciu drogovej trestnej činnosti, zriadenej pri medzirezortnom Expertnom koordinačnom orgáne pre boj so zločinnosťou. Výsledkom činnosti tejto skupiny bolo vypracovanie komplexného legislatívneho zámeru upravujúceho právnu kvalifikáciu neoprávneného obchodovania s omamnými a psychotropnými látkami a drogovými prekurzormi, ktorá sa má opierať o kvalifikačný moment množstva zaistených drog pri vynechaní určovania ich hodnoty podľa Trestného zákona. Taktiež boli prerokované a schválené potrebné legislatívne úpravy pre zavedenie inštitútu tzv. drogového priestupku.

4. SPOLUPRÁCA NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI

Národná protidrogová jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru v roku 2016 realizovala operatívnu spoluprácu hlavne s partnerskými zložkami Českej republiky, Maďarska a Poľskej republiky. Spolupráca s Českou republikou bola orientovaná hlavne na dovozcov omamných a psychotropných látok smerujúcich z Českej republiky na Slovensko. Na základe tejto spolupráce boli v Českej republike zadržaní dlhoroční páchatelia drogovej trestnej činnosti pôsobiaci vo viacerých krajinách. Súčinnosť s maďarskou partnerskou zložkou bola zameraná predovšetkým na osoby distribútorov metamfetamínu v pohraničných oblastiach. S poľskou partnerskou službou začala v roku 2016 spolupráca, obsahom ktorej bol prípad dovozu liekov s obsahom pseudoefedrínu (Cirrus, Apselan, Sudafed a pod.) na územie Slovenskej republiky, kde by malo dochádzať k výrobe metamfetamínu, resp. tabletiiek metamfetamínu, ktoré by mali byť distribuované na Slovensku a v Českej republike. Celý proces mal byť organizovaný a financovaný osobami z Českej republiky a zo Slovenska.

V úzkej súčinnosti s národnou ústredňou Interpol úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru, Kriminálnym úradom finančnej správy Slovenskej republiky a Štátnym ústavom pre kontrolu liečiv sa národná protidrogová jednotka aj v roku 2016 zapojila do operácie Pangea IX, koordinovanú Interpolom v Lyone, zameranej na zločinecké siete angažované v predaji falošných liečiv prostredníctvom nelegálnych internetových lekární. Na operácii sa podieľalo 103 krajín a 193 rôznych policajných agentúr. Z celkového počtu 335 660 skontrolovaných zásielok boli v 167 917 prípadoch nájdené falošné a nelegálne zdravotnícke produkty. Výsledkom operácie Pangea IX na Slovensku bolo vyhľadanie, preskúmanie a identifikovanie 44 webových stránok na internete, ktoré v slovenskom jazyku ponúkali na predaj lieky a zdravotnícke pomôcky bez príslušných povolení, pričom jedna stránka bola zrušená. Vo väčšine prípadov išlo o neregistrované, teda nelegálne lieky a lieky viazané na lekársky predpis, ktoré môžu vážne ohroziť ľudské zdravie až so smrteľným následkom. V 30 prípadoch bolo začaté vyšetrovanie a v 25 prípadoch bola preukázaná väzba na organizovaný zločin.

Národná protidrogová jednotka národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru aj v roku 2016 plnila a zabezpečovala úlohy analytického a štatistického charakteru, vyplývajúce z členstva Slovenskej republiky v medzinárodných organizáciách, ako sú Organizácia spojených národov, Európska únia, Rada Európskej únie a pod. Národní experti, policajti národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru pre oblasť drogových prekurzorov aktívne spolupracovali so zástupcami Európskej komisie, predsedami a členmi Výboru Európskej komisie pre drogové prekurzory a Skupinou expertov pre drogové prekurzory v súvislosti s legislatívnymi problémami

týkajúcimi sa uplatňovania európskej legislatívy v praxi, najmä s ohľadom na problematiku zneužívania liekov s obsahom drogového prekurzora. Rovnako národní experti, policajti národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru v priebehu roka 2016 aktívne pracovali na rokovaníach v rámci zasadnutí pracovnej skupiny Rady Európskej únie - Horizontálna pracovná skupina pre drogy (HDG) v Bruseli, ktorej, počas predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie, predsedali.

Počas predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie zabezpečila v spolupráci s Akadémiou Policajného zboru v Bratislave CEPOL konferenciu na tému „Syntetické drogy - predsednícka konferencia“, ktorej sa zúčastnili odborníci Europolu, Českej republiky, Maďarska, Poľska, Švédska a Slovenskej republiky. Účastníkom z členských štátov Európskej únie bol predstavený aktuálny stav a vývoj drogovej scény na území Slovenskej republiky, liečba závislosti na nových psychoaktívnych látkach a ich vplyv na ľudský organizmus z pohľadu primárky Odborného liečebného ústavu psychiatrického n. o. na Prednej Hore, ako aj situácia v oblasti syntetických drog v Európskej únii.

Záver

Z vyššie uvedených informácií vyplýva, že slovenská drogová scéna a jej vývoj je obdobný ako v ostatných krajinách Európskej únie. Ovplyvňujú ju aj vývin drogových scén a záujmy konzumentov v susedných krajinách, najmä v Českej republike. Okrem spoločného historického a spoločenského vývoja v minulosti sa tu vyskytuje aj podobný vývoj v sociálnej oblasti. Nemalú úlohu zohráva aj jazyková blízkosť využívaná nielen medzi konzumentmi, ale aj páchatel'mi. Avšak na oboch územiach sa na drogovej scéne v poslednom desaťročí etablujú aj skupiny páchatel'ov iných etník, ktoré spolupracujú navzájom, ale aj so skupinami páchatel'ov slovenského a českého pôvodu.

V roku 2017 je možné na základe informácií získaných operatívno - pátracou činnosťou príslušníkov Policajného zboru, ako aj predchádzajúceho vývoja slovenskej a európskej drogovej scény predpokladať:

- ďalšie zvyšovanie počtu druhov nových psychoaktívnych látok a rast záujmu o ich užívanie,
- nárast zneužívania kyberpriestoru zo strany páchatel'ov drogovej trestnej činnosti,
- zavedenie legislatívnych zmien účinných v celoeurópskom meradle zameraných na urýchlenie zarad'ovania nových psychotropných látok na zoznamy zakázaných látok členských štátov Európskej únie,
- zneužívanie ziskov pochádzajúcich z drogovej trestnej činnosti na financovanie iných nezákonných aktivít, vrátane nezákonnej migrácie a terorizmu.

V dôsledku neustále sa rozširujúcej ponuky nových psychoaktívnych látok ako aj rastu záujmu o ne medzi konzumentmi by bolo potrebné upevniť spoluprácu s Národným toxikologickým a informačným centrom disponujúcim informáciami o účinkoch omamných a psychotropných látok, vrátane nových psychoaktívnych látok, ako aj s lekármi zaoberajúcimi sa prípadmi zdravotných účinkov omamných a psychotropných látok.

Vzhľadom na záujem mládeže o omamné a psychotropné látky je potrebné posilniť a skvalitniť niektoré preventívne aktivity. Taktiež by bolo potrebné zamerať sa v oblasti prevencie aj na oblasť látok s anabolickým a hormonálnym účinkom.

Zneužívanie nelegálnych ziskov pochádzajúcich z rôznych druhov trestnej činnosti predstavuje v súčasnosti jeden z najväčších a najaktuálnejších problémov Európskej únie. V spojení s nelegálnou migráciou a príchodom neznámych osôb do krajín Európskej únie sa vytvára aj riziko vzniku nových zločineckých sietí a prepojení na domovské krajiny migrantov. Kumulácia migrantov pochádzajúcich z rôznych etnických, náboženských a kultúrnych skupín vytvára vysoké riziko

konfliktov nielen medzi nimi navzájom, ale aj voči obyvateľom hostiteľskej krajiny. Taktiež sa zvyšuje riziko vzniku a pôsobenia rôznych zločineckých skupín, vrátane skupín zaoberajúcich sa terorizmom. Pôsobenie týchto skupín môže byť podľa získaných informácií financované aj z obchodu s omamnými a psychotropnými látkami.

Problematika zneužívania omamných a psychotropných látok zahŕňa širokú škálu problémov a úloh. V činnosti zložiek presadzujúcich právo je potrebné aj v rámci vzájomnej ako aj medzinárodnej spolupráce v nasledujúcom období zameriavať aktivity na potláčanie drogovej trestnej činnosti na všetkých úrovniach, presadzovanie práva a znižovanie ponuky drog ako aj znižovanie dopytu po drogách.

PRÍLOHA

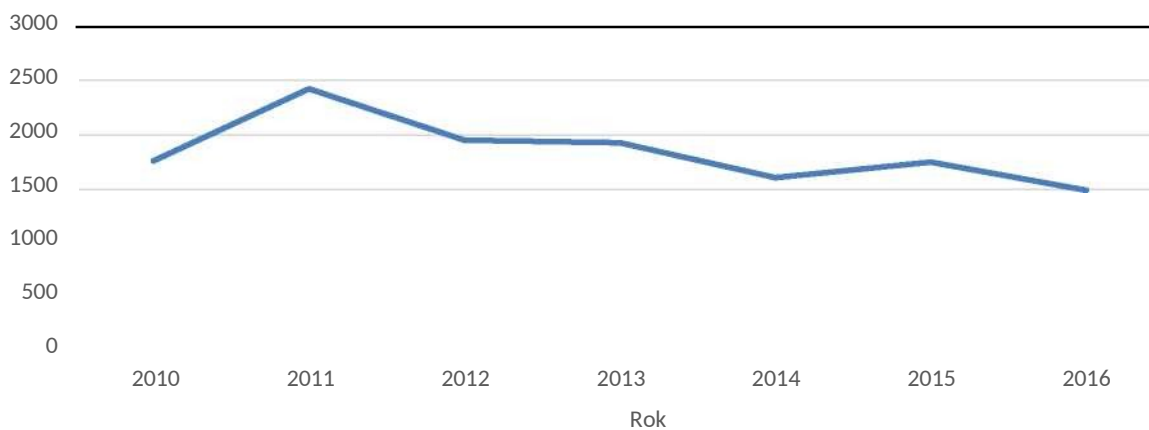
ŠTATISTICKÉ ÚDAJE

Tabuľka č. 1: Počet drogových trestných činov odhalených Policajným zborom v rokoch 2010 - 2016

Trestné činy	Rok						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Spolu	1762	2422	1951	1930	1609	1750	1493

Graf č. 2:

Počet drogových trestných činov odhalených Policajným zborom v rokoch 2010 - 2016

Tabuľka č. 2: Počet páchatel'ov drogových trestných činov odhalených Policajným zborom v rokoch 2010 - 2016

Páchatel'	Rok						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Spolu:	1902	2012	1715	1733	1468	1467	1352

Graf č. 3:

**Počet páchatel'ov drogových trestných činov odhalených
Policajným zborom v rokoch 2010 - 2016**

